

4. BANKOVÝ SEKTOR

Bankový sektor SR tvorilo k 31. decembru 1993 28 obchodných bánk, z toho 10 pobočiek zahraničných bánk. Z 18 bánk malo 15 ústredie v Bratislave, 1 v Žiline, 1 v Banskej Bystrici, 1 v Košiciach.

Činnosť pre klientelu ku koncu roka 1993 vykonávalo 25 bánk.

Okrem uvedených bankových subjektov pôsobilo v SR aj 6 zastúpení zahraničných bánk.

V priebehu roka 1992 vznikli 4 obchodné banky - akciové spoločnosti, z toho 1 pobočka zahraničnej banky. Z dôvodu rozdelenia federácie NBS vydala začiatkom roka povolenie pôsobiť ako banka 9 pobočkám zahraničných bánk, 8 z ČR a 1 z Holandska. Týmto krokom sa zlegalizovalo ich pôsobenie v SR.

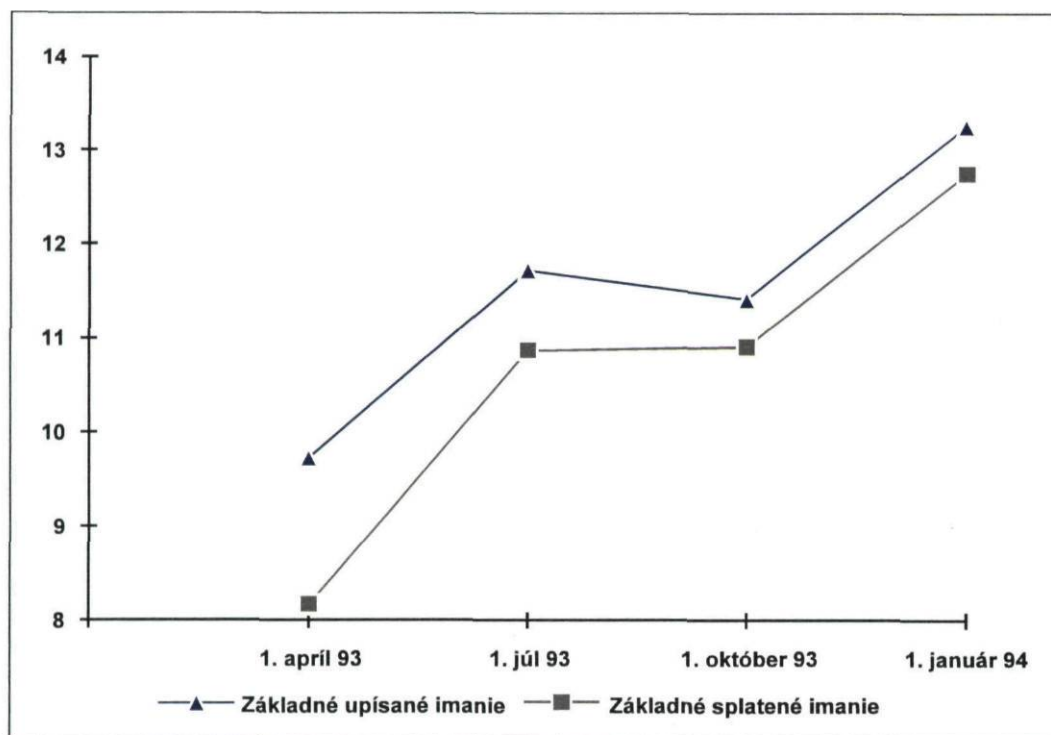
Z hľadiska právnej formy pôsobilo 15 bánk ako akciové spoločnosti a 3 banky ako štátne peňažné ústavy.

Upísané základné imanie obchodných bánk predstavovalo k 31. decembru 1993 13,2 mld. Sk, z toho majetková účasť zahraničných investorov 1,4 mld. Sk, t.j. 10,6% z celkového objemu upísaného základného imania. Zahraničnú majetkovú účasť v rozpätí od 13,5 % do 93 % vykazovalo 8 bánk, prevažne stredného typu so základným imaním od 0,3 mld. do 0,8 mld. Sk.

V najvýraznejšej miere sa na upísanom základnom imaní podieľali podnikateľské subjekty z Rakúska, v menšom rozsahu z Nemecka, Ruska, Francúzska a Českej republiky.

Univerzálnu činnosť vykonávalo 24 obchodných bánk, 4 banky špecializovaných.

Vývoj základného imania komerčných bánk (v mld. Sk)

Vývoj základného imania komerčných bánk

	1.4.1993		1.7.1993		1.10.1993		1.1.1994	
	nákladné imanie v mil. SK							
	upísané	splatené	upísané	splatené	upísané	splatené	upísané	splatené
Komerčné banky spolu	9 719,2	8 155,1	11 706,3	10 867,9	11403,8	10 905,6	13 244,9	12 754,7
vtom:								
štátne peňažné ústavy	2 839,1	2 506,1	3 977,1	3 977,1	3 969,5	3 969,5	4 863,0	4 863,0
banky bez zahraničnej majetkovej účasti	5 228,4	4 612,4	4 177,5	4 063,5	4 183,5	4 084,5	5 131,2	4 849,0
banky so zahraničnou majetkovou účasťou	1 651,7	1 036,6	3 551,7	2 827,3	3 250,8	2 851,6	3 250,7	3 042,7

Úplné devízové povolenie malo celkom 6 obchodných bánk. Ostatné banky mali diferencovaný stupeň devízového povolenia. Devízové povolenie nebolo vydané 4 špecializovaným bankovým subjektom.

Pred 1. januárom 1993 nepôsobila v SR žiadna pobočka zahraničnej banky. V priebehu roka 1993 NBS udelila povolenie pôsobiť ako banka celkom 10 pobočkám zahraničných bánk so sídlom centrály v Českej republike a jedna so sídlom v Holandsku.

Národná banka Slovenska so zámerom dosiahnuť štandard Bazilejského výboru bankového dohľadu koordinovala bankovú činnosť prostredníctvom platných opatrení o kapitálovej primeranosti, úverovej angažovanosti, likvidite a devízovej pozícii bánk.

Dosiahnutá kapitálová primeranosť (celkový kapitál v pomere k rizikovo-váženým aktívam) bola značne rozdielna. Celkovo možno banky rozdeliť do dvoch skupín. Pozitívnym javom bol rast tohto ukazovateľa v prvej skupine zloženej z troch najväčších bánk, v ktorej úroveň kapitálovej primeranosti sa pohybovala od 6,33 % do 7,33 %, čím sa podstatne priblížila k limitu 8 %, stanovenému opatrením NBS o kapitálovej primeranosti, ktorý by mali banky dosiahnuť k 31.12.1996.

Druhú skupinu tvorili ostatné banky, ktoré prekračovali, niektoré až niekoľkonásobne, hodnotu kapitálovej primeranosti. Hodnota tohto ukazovateľa sa pohybovala od 11,6 % do 61,0 %, čo svedčilo o začiatkoch úverovej aktivity uvedených bánk.

Čistá úverová angažovanosť bánk bola zhruba na rovnakej úrovni ako v roku 1992. Stanovený limit k 31.12.1993 vo výške 40 % kapitálu banky prekračovali dve banky s hodnotami od 43,9 % do 359,5 %. Priemerná čistá úverová angažovanosť voči nebankovým klientom v skupine desiatich najväčších dlžníkov pri 16 plne fungujúcich univerzálnych bankách bola 222,6 % z ich celkového kapitálu, pričom limit tohto ukazovateľa stanovený k 31.12.1995 bol 230 %. Opačná situácia bola pri hodnotení úverovej angažovanosti bánk voči bankovým klientom, kde jedna banka vysoko prekračovala limit 80 % úverovej angažovanosti vo forme úložiek volných finančných prostriedkov v iných bankách (od 80,9 % do 835,3 %). Tejto skutočnosti, vyplývajúcej z bývalého monopolného postavenia vo vkladovej činnosti, bude venovaná v najbližších dvoch rokoch zvýšená pozornosť. Stanovený limit prekračovali ďalšie štyri banky.

Najproblematickejšou oblasťou v obozretnom podnikaní bánk bola likvidita. Hlavnou príčinou bol nedostatok zdrojov a nedostatočný spätný tok peňažných prostriedkov do bánk, čo súviselo s nedodržiavaním splátkových plánov úverov bankovou klientelou. Ide hlavne o úvery, ktoré sa v minulosti poskytovali bez zohľadnenia finančného postavenia klientov v trhových podmienkach. Analýza

údajov o likvidite ukázala najmä nízky podiel vysoko likvidných aktív bánk k ich celkovým aktívam, ktorý dosiahol v priemere 12,1 %.

V hodnotenom období bankový sektor nemal dostačujúcu a realite zodpovedajúcu klasifikáciu vlastných pohľadávok bánk a ich objem nebol v súlade s veľkosťou úverového rizika. Pre riešenie tohto problému pripravuje NBS opatrenia o tvorbe opravných položiek a rezerv k rizikovým aktívam bánk, ktoré budú zahŕňať kategorizáciu pohľadávok, tvorbu rezerv a opravných položiek i spôsob účtovania pohľadávok a opravných položiek k nim.

Hodnotenie bánk vychádzalo z Opatrení Štátnej banky česko-slovenskej, platných pre rok 1993. Národná banka Slovenska v roku 1993 pripravovala v spolupráci s poradcami MMF nové Opatrenia NBS o obozretnom podnikaní obchodných bánk. Tieto vytvárajú pre banky prísnejšie podmienky a zahŕňujú aj sledovanie obozretnosti podnikania pobočiek zahraničných bánk s cieľom postupného ozdravenia bankového sektora. Nové opatrenia boli schválené Bankovou radou NBS dňa 31. januára 1994 a uverejnené oznámením v Zbierke zákonov SR ročník 1994 v čiaske 7 s účinnosťou od 18. februára 1994.